

1929

Klimatické poměry v roce 1929:

Měsíc	Srážky v mm	Jasně dny	Zamračeno	Prům. teplota	Nejvyšší a nejnižší teplota °C	
Leden	7,4	9	22	-6,40	1. +4,2	11. -17,2
Únor	48,7	8	20	-11,64	26. +6,5	11. -30,2
Březen	18,5	5	26	-2,00	31. +12,4	1. -19,6
Duben	21,5	2	28	+5,9	17. +17,8	5. -6,5
Květen	96	2	29	+16,6	29. +34,6	2. +7,4
Červen	53	8	22	+17,9	21. +36,2	23. +9,4
Červenec	71	6	25	+20,9	24. +41,1	10. +8,2
Srpen	80	12	9	+23,3	9. +38,2	20. +10,0
Září	8,7	14	16	+17,8	3. +43,1	24. +1,2
Říjen	42,8	1	30	+11,5	6. +28,6	29. -0,9
Listopad	68	2	28	+7,00	15. +12,8	20. -3,1
Prosinec	33	0	31	+1,40	8. +14,6	20. -10,2
Průměr	548,6	69	286	+8,52		

Šibřinky

rampouchy, sněhové koule, vločky

rackové

26. ledna šibřinky Sokola s rázem „Na severní točně“

11. února největší mráz ... -30,2°C.

Únor 1929 byl nejchladnějším za posledních 154 let (stejně asi mrazy byly v r. 1784, 1830, 1838 a 1841).

Počasí

Průměrná denní teplota v únoru v Morkovicích:

1.	-16,1	11.	-23,3	21.	-14,9
2.	-21,6	12.	-18,6	22.	-10,1
3.	-18,5	13.	-20,0	23.	-7,8
4.	-11,9	14.	-12,1	24.	-5,0
5.	-11,8	15.	-10,1	25.	-1,6

6.	-11,0	16.	-6,5	26.	+2,2
7.	-14,9	17.	-6,0	27.	-7,6
8.	-14,9	18.	-5,0	28.	-10,0
9.	-12,7	19.	-5,9		
10.	-24,6	20.	-9,6		

26. února západní vítr, slabý odměk a tání. K večeru začal padat sníh a přes noc napadlo asi 10 cm.

27. února ráno otočil se severák, sníh zmrzl a začali se tvořit závěje. Večer místní vlak na cestě do Nezamyslic uvízl ve sněhu u Koválovic a zůstal tam i s cestujícími přes noc.

28. února dopoledne přijel vlak zpět do Morkovic. Jelikož pro velký vítr bylo prohazování sněhu marné, nejel vlak ani 1. března. Pro poštu jeli na saních přes Pačlavice do Nezamyslic. Autobus Rábkův vyjel do Kroměříže, musel se však z cesty vrátit a nejel po celý týden.

cesta k Pornicím

cesta k Uhřicím

1. března nebylo peněz na poště pro úřady.

28.II a 1.III. nebylo vůbec možno z Morkovic vyjetí ani na saních. Tepota -12°C , den slunečný, komunikace žádná.

2. března vyhlášena bubnem pracovní povinnost. Z každého domu musel jít jeden člen vyhazovati sněh na silnici, jež se lidmi jen hemžily. Vlak večer vyjel znovu do Nezamyslic.

Thun-Hohenstein

5. března zemřel v Děčíně JUDr. Jaroslav Thun-Hohenstein ve věku 65 let. Byl v letech 1902 – 1911 majitelem morkovského velkostatku. Sídlíval však v Kvasicích, na panství morkovské dojížděl jen o honech. Zámek morkovský býval v těch letech neobydlený až na klíčnice slečny Papouškovy.

Dr. Thun-Hohenstein byl švagrem následníka Ferdinanda d'Este (jejich ženy, rozené hraběnky Chotkovy, byly sestry). Byl proto za Rakouska osobností vysoko postavenou jako komoří, tajný rada a rytíř maltéžského řádu. Zpočátku snažil se proniknouti politicky jako česky orientovaný šlechtic. Roku 1897 zvolen do českého sněmu, roku 1902 do moravského sněmu, roku 1907 do vídeňského parlamentu. V roce 1911 propadl však při volbách jako kandidát katolické strany české proti T. Mlčochovi, agrárníku. V roce 1916 jmenoval ho císař členem panské sněmovny. Tehdy přestal býti Čechem a přísahu při vstupu do sněmovny pronesl, jak se sám vyjádřil – „v tradici svého rodu“ – německy. Ferdinand d'Este ustanovil jej vykonavatelem poslední vůle.

Pěvecký odbor Sokola r. 1929

sedící: Jan Bleša, Fr. Hrabánek, Metoděj Příkryl (dirigent), Josef Pátík, Bedřich Duchoň

1. řada: Fr. Zona, J. Churý, Martin Foltýn, Ladislav Horák, Štěpán Kozák, Emil Borovička, Fr. Derka, Josef Urban, ?. Lubíček

2. řada: Jan Derka, Jan Churý, Josef Churý, St. Malý, Hynek Borovička, Jan Zdražil, Alois Hrubý, Jan Štětina

3. řada Teodor Kohn, N. Churý, Jan Borovička, Rud. Jurásek, Jindřich Bleša, Alois Borovička ml.

Divadelní společnost

V polovině dubna hrála na „Kolární“ divadelní společnost Štětкова.

Péče o zdraví venkova

19. května poprvé propagován „Týden péče o zdraví venkova“. V sokolovně přednášel o venkovské hygieně dr. Vlad. Zapletal.

Slavnost matek

2. června konána v sokolské zahradě „Slavnost matek“.

Kroměřížské divadlo

29. června uspořádán zájezd „Spolku divadelních ochotníků“ z Kroměříže. Dávána opereta „Která je ta pravá?“ Jako host vystoupila Zdeňka Bezručová, subreta Národního divadla z Brna.

Manévry

Koncem srpna vzrušen byl celý kraj velkými vojenskými manévry, jež soustředily se hlavně v okolí Kroměříže a vyvrcholily slavnostní přehlídkou na Srnově dne 30. srpna.

Již 25. srpna přitáhlo vojsko do Morkovic. Pro mužstvo uspořádal osvětový odbor v sokolovně předvedení filmu „Pat a Patachon jako detektivové“.

Od 26. srpna do 30. srpna sídlilo ve staré škole (č. 200) ředitelství závěrečných cvičení a velitelství 6. pěší divize (divizní generál Rychtmoc). Na radnici sídlil štáb: generál Karger z Bratislavy, 46 důstojníků generálního štábu a štábní rota (220 mužů + 50 koní + 12 cyklistů).

V obci pak ubytováni:

Záložní telegrafní rota (20 mužů).

Cyklistické askadrona č. 2 (2 důst. + 72 mužů).

Sp. o. 7 (5 důst. + 140 mužů + 110 koní).

Divizní telegrafní rota č. 6 (8 důst. + 200 mužů + 116 koní).

Hraniční prapor č. 3 (Fryšták: 30 důst. + 865 mužů + 146 koní).

Velitelství Sp. o. 6 (Brno: 22 důst. + 596 mužů + 74 koní).

Technická rota hraniční č. 3 (17 důst. + 128 mužů + 13 koní).

4 pancéřová auta.

8 obrněných aut.

Morkovicemi prošli:

pěší pluk č. 10 (brněnský), pěší pluk č. 43 (brněnský se štábem)

pěší pluk č. 31 (jihlavský), pěší pluk č. 7 (hraničářský)

jízdní pluk č. 6 (brněnský), dělostřelectvo 6. pluku (brněnského)

dělostřelectvo 53. pluku (lipnického), dělostřelectvo 106. pluku

dělostřelectvo 256. pluku a spousty trénu.

28. srpna k večeru projeli Morkovicemi zástupcové všech cizích gen. štábů a legací: zástupci rumunské armády: náčelník hlav. štábu gen. Samonovici a plukovníci Dumitrescu a Florescu; zástupci jihoslovanské armády: náčelník hlavního štábu gen. Milovanovič a gen. Marič; vojenští ataše: polský, italský, americký, anglický, řecký a maďarský.

29. srpna: na Újezdě bylo sletiště pro letky 6. divize. V 9hod dopoledne jedno letadlo z Prahy při přistávání vletělo pod střechu Ptáčkova domku u Slížan.

Maršál Pétain

Téhož dne v 9 3/4hod přijel do Morkovic vítěz verdunský maršál Pétain v průvodu generála Fauchera gen. Hele. Uvítán byl na náměstí před starou školou starostou obce V. Pátíkem a II. náměstkem. Maršál poděkoval za přivítání a žádal, aby jeho díky tlumočeny byly všemu občanstvu. Na to zapsal se do této pamětní knihy.

30. srpna defilé všech vojenských jednotek na Srnově před prezidentem Masarykem, maršálem Pétainem, zástupci cizích států, vlády a ohromného množství obecnstva. Po přelídce přiletělo nad Morkovice 60 letounů a zde se pak rozdělávaly na všechny strany. (Již v předcházejících dnech byly Morkovice 3x letadly „bombardovány“). Prezident Masaryk sídlil od 27. do 30. srpna na zámku v Kroměříži. Ve dnech závěrečných cvičení projížděl okolí, byl v Ratajích, Zborovicích a na Srnově. K nám se nedostal.

starosta Zborovic Bedřich Šamánek vítá ve Zborovicích prezidenta T. G. Masaryka

Oheň

15. září vyhořel sklad Františka Churého č. 332.

Akademie 1929

1. října vypravil první pohřeb pohřební ústav „Charitas“ (majitel Mořic Bleša).

Pohřební ústav

2. října zastřelil se na zahradě svého domku Jan Slezák, dělník, 20 let.

Sebevražda

27. října do Národního shromáždění:

Volby

Poslanecká sněmovna:

Komunisté	306
Národní socialisté	89
Strana práce	
Živnostníci	222
Lidovci (katolíci)	252
Sociální demokrati	131
Republikáni (agrárníci)	137
Národní demokraté	8
Křesťanští socialisté	61
Liga Stříbrného	6
Němci	5

28. října dopoledne vyhořel sedlár Šiška na slížanské silnici.

Oheň

Nové domy

463	Ospalíková Vilemína	469	Ovečka František
464	Šebestík Alois	470	Breuer Mořic
465	Štěpánek Emanuel	471	Štěpánek Karel
466	Ospalík Bohumír	472	Hladný Antonín
467	Bleša František	473	Pěncík Emil
468	Krejčí Josef		

Přirážky

Obecní přirážka na rok 1929 ... 300%, obecní přirážka na dani domovní ... 184 %.

Svatby, porody

	Počet porodů	sňatků
Římsko-katol.:	37	11
Československých:	7	5
Bez vyznání:	2	3
Celkem	46	19
Počet úmrtí : 34		

Hospodářská krize

Důsledky všeobecné hospodářské krize světové bylo lze znamenati ve druhé polovině roku i u nás. Zejména rolníci postiženi byli značným poklesem cen obilí a řepy skoro o 50%. Dobytek

udržel se však na stejné výši. Koncem roku začala též stagnace v košíkářství. Nezaměstnanosti však nebylo.

Změna kronikáře

MUDr. Vladimír Zapletal, první kronikář i archivář městyse Morkovic, vzdal se počátkem roku 1930 svých funkcí pro trvalé zaměstnání mimo Morkovice a usnesením obecního zastupitelstva z 10. února 1930 byl jsem jmenován druhým kronikářem i archivářem já, Josef Příkryl, odborný učitel v Morkovicích.

Nejsem zdejší rodák, ale působím na měšťanské škole už 9. rok, od roku 1925 jako definitivní odborný učitel, a poněvadž jsem si na podzim roku 1928 postavil vlastní dům č. 212 na Masarykově náměstí a tam přestěhoval i své rodiče z rodné vísky Jarohněvic u Kroměříže, staly se mi Morkovice druhým domovem.

Narodil jsem se 25. prosince 1899, studoval jsem a zkoušky skládal v Kroměříži. Prošel jsem řadou míst. Začal jsem v podhorské vesničce Lubné na Kroměřížsku, kterou jsem si schválně vybral z důvodů aprovizačních, neboť na své první místo jsme nastupoval v době světové války a měl v Lubné příbuzné ze stavu rolnického. Tenkrát to znamenalo živobytí. Ale už v prvním roce mého učitelství přišel slavný 28. říjen a válečné potíže povolily. A tak druhý rok svého působení začínal jsem v místě, hned před rokem mi předurčeném, v městečku Chropyni, známém slavnou bratrskou historií a zrozením vysněného hanáckého Ječmínka. Tam seznámil jsem se s nynější svou chotí. Z obecné i měšťanské školy chropynské prošel jsem pak ještě Zdounkami a Zborovicemi, nehledě ke krátké době, po kterou jsem byl přikázán v Solance u Moravské Ostravy, než jsem trvaleji zakotvil v Morkovicích.

A to trvalejší zakotvení bylo i příčinou, že se dnes zúčastňuji veřejného života víc, než v dobách dřívějších. V době, kdy se ujímám obecního archivu a kroniky, jsem také členem obecní rady a zastupitelstva, stavební komise, místní osvětové komise, správního výboru okresního osvětového sboru ve Zdounkách, předsedou knihovnické rady a předsedou obvodního výboru strany sociálně demokratické, nehledě ani ke členstvím a funkcím méně významným, z nichž zmínky zasluhuje aspoň členství ve výboru spolku Čsl. červeného kříže v Morkovicích, u jehož kolébky jsem stál jako zakladatel. Býval jsem však také členem místní školní rady a zastával různé funkce v Morkovicích, dnes už opuštěné.

A právě tato mnohostranná činnost v životě veřejném a účast na všech důležitých jednáních je zárukou, že v kronice nebude vynechána žádná důležitá zpráva ani nebude podána mylně. Referovat budu s vrozeným smyslem pro pravdu a nestranně.

Obecní archiv je mojí láskou, historie Morkovic a okolí hlubokou studnicí, z níž vyvážím ještě nejednu stat' historickou nebo kulturně historickou, nepostrádající zajímavosti. Spolupracoval jsem v archivu už s prvním archivářem a zpracoval už ledacos, něco vědecky, něco beletristicky. Práce jsem uveřejňoval v různých časopisech. A také na této roli budu dále pokračovat k větší cti a chvále Morkovic.

Morkovice, 1.I.1931

Jos. Přikryl, odborný učitel, v.r.